

В. А. Киричок

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПОЗАУРОЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Кризу у вихованні патріотизму молодших школярів на сьогоднішній день поглиблює ряд суперечностей, що виникли на суспільному, особистісному та родинному рівнях. Однією з них є стан вихованості сучасної молоді та недостатнє використання у педагогічній практиці сучасних інноваційних форм та методів патріотичного виховання молодших школярів.

Визначити ефективний зміст, форми і методи, які б сприяли зростанню патріотичної вихованості молодших школярів нам допомогло вивчення практичного досвіду кращих вчителів шкіл Черкаської області. Проведене нами анкетування вчителів виявило їх недостатню обізнаність (до 40,2 %) у сучасних інноваційних формах та методах патріотичного виховання учнів 1-4-х класів, невміння їх використовувати у навчально-виховному процесі початкової школи. Серед сучасних форм і методів, названих вчителями, досить рідко на практиці використовуються метод проектів, КТС, метод ситуацій, міні-диспутів, дискусій, ігрові методики, участь в акціях (добродійних, екологічних) тощо. Саме тому, в ході розробки і проведення формувального етапу дослідження особливу увагу ми приділили цьому методу. Зокрема, ми спирались на практичний досвід, опанування цим методом у Шендерівському НВК ДНЗ – ЗОШ I-III ступенів та Корсунь-Шевченківській ЗОШ I-III ступенів № 1 Черкаської області, які є послідовниками педагога-гуманіста О.А.Захаренка.

Важливим напрямком реалізації програми патріотичного виховання молодших школярів в цих школах стали проекти “Я і моя родина” та “Мій родовід”. В ході експерименту по апробації цього проекту ми відмітили, що саме завдяки застосуванню цього методу в учнів виховуються такі якості, особливості характеру як повага і відданість батькам, сім’ї, родині, готовність до взаємодопомоги, шанування традицій, звичаїв свого народу, культивується усвідомлення власної національної гідності, честі, внутрішньої свободи, гордості за свою землю і народ, формується високомовна культура.

Як показало проведене нами експериментальне дослідження, одним з провідних методів виховання патріотизму у молодших школярів у позаурочній діяльності є метод проектів, який дозволяє їм в майбутньому адаптуватись до вимог постійно змінюваного суспільства і життя в ньому. Саме в цьому ми вбачаємо переваги даного методу і можливості його застосування в виховній роботі з учнями початкової школи. Особливо це стосується не короткочасних, а багаторічних довготривалих проектів.

Метод проектів – одна з педагогічних технологій, яка сприяє реалізації особистісно-орієнтованого підходу в патріотичному вихованні дітей, стимулює інтерес учнів до проблеми, дозволяє оволодівати їм необхідними знаннями і навиками для її вирішення, організувати проектну діяльність щодо вирішення

проблеми, а на виході – практичне застосування отриманих результатів. Запропоновані проекти є практико-орієнтованими, при їх виконанні та оформленні результатів важлива участь кожного з членів групи, вони сприяють активності кожного учасника проекту відповідно до його індивідуальних можливостей, виробляють вміння приймати колективне рішення, вчать налагоджувати довірливі, гуманні партнерські стосунки між учасниками, виконувати відповідні соціальні ролі, долати конфлікти тощо. Важливим етапом є колективне обговорення одержаних результатів спільної пошукової діяльності, а також вміння презентувати, захищати свій проект. І найсуттєвіше: участь дитини з першого року навчання в школі у таких проектах істотно підвищує її адаптованість до швидкозмінних умов життя людини постіндустріального суспільства, сприяє виявленню нею патріотичних почуттів (любові до своєї країни, Батьківщини, своїх рідних, родини, гордості і шанобливого ставлення до своїх пращурів, бажання бути гідним їхнього славного минулого).

Так, у спеціалізованій експериментальній школі № 43 Солом'янського району м. Києва нами був реалізований на практиці творчо-пошуковий, міжпредметний вид проекту з патріотичного виховання учнів “Я – дитина України” в рамках нашого наукового дослідження. Довготривалий проект, який тривав усі роки навчання дітей в початковій школі (з першого по четвертий клас) мав наступні підпроекти по класах: Перший клас – “Ми – маленькі українці”. Його метою було ознайомлення шестирічок зі своєю Батьківщиною, рідним краєм, рідною мовою, залучення дітей до історії та культури українського народу, сприяння їхньому усвідомленню себе частинкою великого українського народу. Другий клас – “Книга – мій кращий друг”. Основними формами роботи з дітьми були: екскурсії до музеїв, читання дитячої літератури, розповідь вчителя, участь в усних журналах до Дня української писемності та мови, конкурсах, виставках творчих робіт, зустрічі з відомими українськими дитячими поетами та письменниками тощо. У третьому класі підпроект мав назву – “Як тебе не любити, Києве мій! ”. У рамках цього підпроекту діти відвідували музей історії Києва, етнографічний музей під відкритим небом у селі Пірогово, знайомились зі своїми славетними земляками, які прославили рідне місто, Україну; брали участь у дитячих конкурсах поезії, пісні, художнього слова, виставках малюнків, присвячених темі підпроекту.

Як показали експериментальні дослідження по апробації методу проектів, у формуванні особистості учнів були помічені позитивні зрушення: значно зросла активність, ініціативність, самостійність дітей, позитивна мотивація до даного виду діяльності; навчились дослухатись до порад однокласників, дорослих в ході обговорення етапів виконання проекту, робити власний вибір відносно вибору об'єктів для дослідження; нести відповідальність за взяте зобов'язання. В учнів поступово намітились позитивні тенденції у вихованні ціннісного ставлення до своєї рідної землі, країни, держави, почуття гордості за свій народ, шанобливе ставлення до його історії і культури, бажання бережливо ставитись до них, значно поповнюючи свої знання про Україну протягом усього періоду навчання в початковій школі тощо. У дітей значно зріс авторитет однокласників.